

*درس اول:

- ص ۱۳: معرفی دو تن از شاعران سبک بازگشت (متن اضافه شده در صفحه دوم آمده است). ۱
- ص ۱۴: بخش مشخص شده به عنوان عامل دوم از عوامل بیداری جامعه در عصر مشروطیت معرفی شده است:
- ۱- تأثیر جنگهای نافرجام ایران و روس و **توجه مردم به واقعیتها و امکانات فنی دنیای جدید**
- ص ۱۶ و ۱۷: ترتیب معرفی شاعران تغییر کرده است.
- ص ۱۶ و ۱۷: در بخش معرفی شاعران این دوره، «میرزاده عشقی» اضافه شده است (متن اضافه شده در صفحه دوم آمده است). ۲
- ص ۲۰: نحوه چینش خودارزیابیها تغییر کرده است.
- *درس دوم:

ص ۲۳: بند چهارم این صفحه ویرایش شده است. (متن ویرایش شده در صفحه دوم آمده است). ۳

*کارگاه تحلیل فصل ۱:

ص ۳۸: شعر زیر به خودارزیابی شماره ۳ اضافه شده است.

بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / « روسربنه به بالین، تنها مرا رها کن

محمد رضا شفیعی کدکنی

فصل دوم:

*درس پنجم (اختیارات شاعری ۱)

ص ۴۹: جمله زیر از سطر پایانی حذف شده است:

در حقیقت، شاعر برای همسانی این هجاهای ناهمسان، از قابلیت زبانی حذف همزه بهره برده است.

*درس ششم:

ص ۵۹، بخش مشخص شده به سطر پایانی اضافه شده است.

در این بیت « آب و آتش » **از نظر معنی و مفهوم آرایه تضاد پدید آورده است.**

فصل سوم:

*درس هشتم:

ص ۸۰ و ۸۱: ترتیب قرار گرفتن خودارزیابیها ۵ و ۶ تغییر کرده است.

ص ۸۵: در توضیح اختیار وزنی « ابدال»، « توجه» زیر اضافه شده است:

*توجه:

این اختیار شاعری در دو هجای ماقبل آخر بسیار رایج است و حتی در تمام مصراع های یک شعر ممکن است استفاده شود لازم است بدانیم.

در ارکانی مانند (—UU—) « مفتعلن»، (—UU—) « فعلاتن»، و (UU—) « مستفعل» کاربرد آن کم است.

یعنی شاعر می تواند بنابه ضرورت به جای هریک از اینها (— — —)، « مفعولن» بیاورد؛ اما معیار تعیین وزن شعر همان دوهجای کوتاه است.

می کوش ب	هر و رَق ک	خانی
U U — —	U — U —	— —
کان دایش	را ت ما م	دانی
U U	U — U —	— —
مستفعل	فاعلات	فع لن

*ص ۸۷: در خودارزیابی این صفحه، بیت «خارکش پیری با دلق درشت ...» حذف و به جای آن بیت زیر انتخاب شده است:

« می کوش به هر ورق که خوانی کان دانش را تمام دانی »

۱- دو تن از شاعران دوره بازگشت:

صبای کاشانی: فتحعلی خان صبای کاشانی، پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص ترین شاعر این دوره است. صبا در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت و در این قالب های شعری، آثاری چون گلشن صبا (به تقلید از بوستان سعدی)، خداوندنامه (حماسه ای مذهبی در بیان معجزات پیامبر و دلیری های حضرت علی) و... از خود به یادگار گذاشت. بیت زیر از سروده های اوست:

به نام خداوند بینش نگار خردآفرین، آفرینش نگار

نشاط اصفهانی: میرزا عبدالوهاب نشاط در نظم و نثر فارسی مهارت داشت. مجموعه آثار منظوم و منثور او با عنوان گنجینه نشاط باقی است. شاعر هرچند قصاید بلندی دارد به ویژه از نظر غزل سرایی در بین هم روزگاران خود تا حدی کم نظیر است.

بیت زیر سرآغاز یکی از سروده های اوست:

هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم جهان و هرچه در او، جز به کام خویش ندیدم

۲- میرزاده عشقی:

سید محمدرضا میرزاده عشقی، شاعر، روزنامه نگار، نمایشنامه نویس و نظریه پرداز دوره مشروطیت بود. او در روزنامه اش «قرن بیستم» به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان پرداخت. عشقی به دلیل جسارت و بی پروایی در بیان اندیشه های سیاسی، اجتماعی و وطن پرستانه اش، پیش از آنکه به اوج شکوفایی برسد به دست رضاخان ترور شد. مهم ترین اثر عشقی نمایشنامه منظوم «ایده آل» یا «سه تابلوی مریم» است.

بیت زیر از سروده های اوست:

گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم خاک وطن چو رفت، چه خاکی به سر کنم؟

متن ویرایش شده ص ۲۳:

چاپ ۹۷:

بنابراین نخست، هجاهای بیت را به صورت تکراری یا همسان یک پایه ای دسته بندی می کنیم؛ در صورتی که نظمی همسان حاصل نشد، آن را با نظم همسان دولختی می سنجیم؛ یعنی هجاها را به صورت ۴ تایی ۳ تایی یا ۳ تایی ۴ تایی برش می زنیم. اگر نظم برش های آوایی بیت، با هیچ یک از این شیوه ها ممکن نبود، با توجه به درک آهنگ و موسیقی بیت، پایه ها را به صورت نظم ناهمسان مشخص می کنیم و وزن آن را تعیین می کنیم.

چاپ ۹۸:

بنابراین نخست، با توجه به درک آهنگ و موسیقی بیت، پایه ها را مشخص و وزن شعر را تعیین می کنیم؛ اما اگر از طریق حافظه شنیداری نتوانستیم وزن شعر را مشخص کنیم. هجاهای بیت را به صورت تکراری یا همسان یک پایه ای دسته بندی می کنیم؛ در صورتی که نظمی همسان حاصل نشد، آن را با نظم همسان دولختی می سنجیم؛ یعنی هجاها را به صورت ۳ تایی ۳ تایی یا ۴ تایی برش می زنیم. اگر نظم برش های آوایی بیت، با هیچ یک از این شیوه ها ممکن نبود، پایه ها را با نظمی ناهمسان جدا می کنیم و وزن بیت را مشخص می نماییم.

تهیه شده در کانال ادبستان

<https://t.me/adabestan94>

تهیه کننده: ابراهیم رضانلی تیر ۹۸